

EDUCAȚIE MUZICALĂ CLASA a IX-a

SEMESTRUL al II lea

COMPOZITORI INTERNAȚIONALI

1. RICHARD STRAUSS

Compozitorul și dirijorul Richard Strauss s-a născut la 11 iunie 1864. A fost fiul reputatului cornist Franz Joseph Strauss, ce a făcut parte din orchestra Teatrului curții din Munchen.

Richard Strauss și-a însușit primele noțiuni de muzică de la diferiți membri ai familiei sale. La 4 ani, a început să ia lecții de pian cu A. Tobo, iar la 8 ani a început să ia lecții de vioară cu R. Walter.

Primele lui lucrări, "Polca croitorilor" și "Cântec de Crăciun", scrise în perioada când era foarte tânăr, se aflau sub influența lui Mendelssohn și Shumann. Între 1875-1880, a studiat compoziția și orchestrația cu F. W. Meyer și a luat lecții de pian cu A. Niest la Munchen.

A urmat studii de filosofie, estetică și istoria artelor la Universitatea din Munchen.

La vârsta de 20 ani, l-a întâlnit pe Hans von Bulow, care l-a ajutat să-l descopere pe Wagner. Bulow a fost cel care a dirijat primele lucrări marcante ale lui Richard Strauss, printre care primul concert pentru corn (1885), cu tatăl lui ca solist. În același an, Bulow l-a recomandat la Meiningen, unde a fost numit dirijor.

În orchestra de la Meiningen, l-a cunoscut pe Alexander Ritter, compozitor și violonist, care l-a apropiat de muzica lui Berlioz, Liszt și Wagner. Ritter a fost cel care l-a convins pe Strauss să renunțe la stilul conservator din tinerețe și să compună poeme simfonice.

Tot el l-a introdus pe Strauss în lumea eseurilor muzicale ale lui Wagner și a scrierilor lui Schopenhauer.

În 1886, a plecat în Italia, de unde s-a întors cu primul lui poem simfonic, "Aus Italien", lucrare originală și plină de culoare, în care personalitatea lui s-a afirmat pe deplin. Revenit în Germania, a acceptat postul de al treilea dirijor la Munchen.

A rămas aici trei ani, timp în care a compus două noi piese simfonice, "Macbeth" și "Don Juan", cel din urmă fiind considerat capodopera lui în domeniul muzicii orchestrale.

În 1889, a plecat de la Munchen pentru a se muta la Weimar, unde i se oferise postul de dirijor al Capelei marelui duce la Teatrul curții. O boală gravă l-a obligat să-și întrerupă activitatea pentru câteva luni.

În timpul convalescenței, a călătorit în Grecia și în Italia, unde a schițat prima lui operă, "Guntram". Foarte influențată de Wagner, această lucrare a înregistrat un adevărat fiasco la premiera ei din 1894, la Weimar. Richard Strauss s-a interesat din nou de ea spre sfârșitul vieții, când a refăcut-o.

În 1894, a dirijat "Tannhauser" la festivalul de la Bayreuth, apoi a revenit la Munchen ca prim-dirijor. În același an, s-a căsătorit cu Pauluine de Ahna, cu care a avut mai târziu un fiu. A rămas aici până în 1898.

Din această perioadă, datează poemele simfonice "Till Eulenspiegel", "Don Quijote" și "Așa grăita Zarathustra", a cărui utilizare în filmul "2001: A Space Odyssey" (1968) îl transformă în compozitorul de muzică cel mai ușor de recunoscut. În 1896, a efectuat un turneu de concerte la Moscova, Dusseldorf, Bruxelles, Liege și în alte orașe. În anul următor, a concertat la Amsterdam, Barcelona, Bruxelles, Londra și, pentru prima oară, la Paris.

În 1898, a fost numit dirijor al Orchestrei Regale a Prusiei, la Berlin. A terminat "O viață de erou", autobiografie simfonică, în care măiestria coloritului orchestral, care îl caracteriza, a atins o adevărată culme.

A doua lui operă, "Feuersnot", a marcat o nouă întoarcere la Wagner, iar succesul a avut loc la Dresda în 1901, când a susținut și primul concert la Viena. În acest timp, reputația internațională a compozitorului a început să capete amploare. În 1903, a avut un turneu de concerte în Anglia și Polonia. În anul următor, a întreprins primul turneu în America de Nord.

În 1904, a dirijat la New York prima audiție cu "Simfonia domestică".

Din acest moment, de-a lungul celei de-a doua jumătăți a existenței sale, s-a consacrat exclusiv teatrului muzical, gen pentru care a devenit compozitorul major al primei jumătăți a secolului al XX-lea. La 9 decembrie 1905, a fost prezentată opera "Salomeea" la Dresda, apoi la Praga, Berlin, Torino și Milano.

Doi ani mai târziu, a condus la Opera Mare din Paris șase reprezentații cu "Salomeea". Apoi, a susținut un turneu de concerte cu Filarmonica din Berlin prin Franța, Spania, Portugalia, Italia și în sudul Germaniei.

În 1908, a terminat opera "Elektra", care a debutat la Dresda, urmând reprezentații la Berlin și Viena. A preluat conducerea concertelor simfonice ale capelei curții din Berlin pentru următorii zece ani. Câteva luni mai târziu, a fost numit director general al muzicii la Opera curții din Berlin. Strauss a devenit membru al Academiei de Arte din Berlin. "Cavalerul Rozelor" a fost lansat la 26 ianuarie 1911, la Dresda.

În timp ce "Elektra" atinsese o violență și o intensitate necunoscute până atunci în operă, odată cu "Cavalerul Rozelor" Strauss a reluat tradiția vieneză a operei de caracter, încercând să contureze un stil neobaroc. A apărut și prima biografie al lui Strauss de Max Steinitzer.

În 1919, Strauss a fost numit în conducerea artistică a Operei din Viena și a rămas aici până în 1925. În 1920, a susținut ultimul concert cu Orchestra de stat din Berlin. În anul următor, a făcut o călătorie în Ungaria și în România.

În 1922, a întreprins al doilea și ultimul turneu în America de Nord și a susținut concerte cu Orchestra filarmonică din New York și cu Orchestra din Philadelphia. Întors la Viena, a devenit membru de onoare al Filarmonicii din Viena. În anii următori, au urmat călătoriile în Spania, Grecia, Italia.

Alte opere compuse de Richard Strauss au fost: "Ariadna din Naxos" (1912/1916), "Femeia fără umbră" (1919), "Intermezzo" (1924), "Elena din Egipt" (1928), "Arabella" (1933), "Femeia tăcută" (1935), "Ziua păcii" (1938), "Daphne" (1938). În 1939, "Salomeea" a ajuns la reprezentația cu numărul 100.

În ultima lui lucrare lirică, "Capriccio", după vârsta de 80 de ani, Richard Strauss a reușit să se autodepășească. În 1945, a mai compus "Metamorfoze", un studiu pentru 23 de instrumente de coarde. Superioritatea lui Strauss se afirmă simplu, fără eforturi, într-un calm interior firesc. Operele lui și-au cucerit prețuirea treptat și au depășit această limită.

Acolo unde creațiile sale au părut revoluționare sub aspectul tehnicii componistice și au întruchipat, ca în "Don Quijote" și "Salomeea", "progresul" muzical al epocii, se simte că locul pe care Strauss îl ocupă în istoria muzicii este acela de sinteză, de încheiere.

În lunga sa carieră, a scris 16 lucrări pentru scenă, opere și balet, 14 lucrări orchestrale, 6 lucrări concertante, muzică de cameră și un mare număr de lieduri, cele mai multe dintre ele fiind mărturii valoroase. Neobosit în creație, desăvârșit în meșteșug, cu sentimente curate, sigur de sine în viață, cu un stil personal și legat de epocă, Strauss a fost, în adevăratul înțeles al cuvântului, un compozitor german autentic, în perioada de tranziție a stilurilor și de prăbușire socială.

Activitatea sa s-a desfășurat, aproape exclusiv, în marile centre muzicale ale Germaniei și Austriei, la Munchen, Berlin, Weimar, Dresda și Viena.

Cu câteva luni înaintea morții sale, a scris ultimele patru melodii pentru soprană și orchestră. A murit la Garmisch, la 8 septembrie 1949.

Sursa:

AGERPRES / (Documentare-Daniela Dumitrescu, editor: Marina Bădulescu)

2. JOHANN SEBASTIAN BACH

Johann Sebastian Bach (21 martie 1685, Eisenach — 28 iulie 1750, Leipzig) a fost un compozitor german și organist din perioada barocă, considerat în mod unanim ca unul dintre cei mai mari muzicieni ai lumii. Operele sale sunt apreciate pentru profunzimea intelectuală, stăpânirea mijloacelor tehnice și expresive și pentru frumusețea lor artistică.

Johann Sebastian Bach s-a născut într-o familie de muzicieni profesioniști. Tatăl său, Johann Ambrosius Bach, era muzician de curte, având sarcina de a organiza activitatea muzicală cu caracter profan a orașului, dar și funcția de organist al bisericii locale. Mama sa, Elisabeth Lämmerhirt, a murit de timpuriu, urmată curând după aceea de tatăl său, când Johann Sebastian avea numai 9 ani. Rămas orfan, a plecat la fratele său mai mare, Johann Christoph Bach, organist la Ohrdruf. Aici a început să execute primele motive muzicale

la orgă, dovedind o înclinație deosebită pentru acest instrument. Dorința de a se perfecționa l-a făcut să viziteze pe cei mai cunoscuți organiști din acea perioadă, ca Georg Böhm, Dietrich Buxtehude și Johann Adam Reinken. În 1703 obține primul post de organist în orașelul Arnstadt; datorită virtuozității sale deja evidente, a fost angajat într-o poziție mai bună ca organist în Mühlhausen. Unele din primele compoziții ale lui Bach datează din această epocă, probabil și celebra „*Toccată și Fuga în Re minor*”.

În 1708, Bach obține postul de organist de curte și maestru de concerte la curtea ducelui de Weimar. În această funcție avea obligația de a compune nu numai muzică pentru orgă, dar și compoziții pentru ansambluri orchestrale, bucurându-se de protecția și prietenia ducelui Johann Ernst, el însuși compozitor. Pasionat de arta contrapunctului, Bach a compus majoritatea repertoriului de fugi în timpul activității sale în Weimar. Din această perioadă datează celebra compoziție „Clavecinul bine temperat” (germană: *Wohltemperiertes Klavier*), care include 48 preludii și fugi, câte două pentru fiecare gamă majoră și minoră, o lucrare monumentală nu numai prin folosirea magistrală a contrapunctului, dar și pentru faptul de a fi explorat pentru prima dată întreaga gamă tonală și multitudinea intervalelor muzicale.

Din cauza deteriorării raporturilor cu ducele Wilhelm Ernst, Bach este nevoit să părăsească Weimarul în 1717, transferându-se la curtea prințului Leopold de Anhalt-Cöthen. În acest timp, compune cele 6 concerte brandenburgice, precum și suitele pentru violoncel „solo”, sonatele și partitele pentru vioară „solo” și suitele orchestrale.

În 1723, Johann Sebastian Bach este numit cantor și director muzical la biserica St. Thomas din Leipzig. Bach avea sarcina, pe de o parte, de a preda muzica elevilor de la școala de canto, pe de altă parte, să furnizeze compoziții muzicale celor două biserici principale din Leipzig, compunând câte o cantată în fiecare săptămână, inspirate din lecturile biblice duminicale. Pentru zilele festive, Bach a compus cantate și oratorii de o deosebită frumusețe, ca *Patimile* după Matei pentru Vinerea patimilor, *Magnificat* pentru Crăciun ș.a. Multe dintre operele acestei perioade sunt fructul colaborării cu *Collegium Musicum* din Leipzig sau reprezintă compoziții așa-zise erudite, ca cele patru volume de exerciții pentru clavecin, partitele pentru pian, Variațiunile Goldberg, Arta Fugii, Concertul italian ș.a.

Operele lui Johann Sebastian Bach au fost clasificate și catalogate în 1950 de muzicologul Wolfgang Schmieder în *Bach-Werke-Verzeichnis* (Catalogul operelor lui Bach: BWV) și sunt numerotate ca atare.

La Köthen, neavând o orgă pe măsura cerințelor sale, și-a îndreptat atenția spre muzica instrumentală de cameră. Aici a scris cele șase *Concerte brandenburgice* (1721), comandate de markgraful Christian Ludwig de Brandenburg, și o parte din cantatele sale laice.

Bach scrie în ultima perioadă a vieții sale cele mai mari și mai valoroase lucrări: *cantatele „tragice”*, *Magnificat*, *Pasiunile* și *Missa în si minor*.